

Julfus : blijspel

<https://hdl.handle.net/1874/36098>

16.3.02
5k

JULFUS,

BLYSPEL,

Vertoont op d'Amsterdamsche
Schouwburg.

Prævalet Libra sapientis gutta fortuna.

Gelukkige gekken behoeven geen wijsheit.

A M S T E R D A M,

By *Jacob Lescailje*, Boekverkooper op de Middeldam, naast
de Vismarkt, in 't jaar 1668.

Den Weledelen gestrengen Heere,

M Y N H E E R E

N I K L A A S

V A N

V L O O S W Y K ,

R I D D E R ,

H E E R E V A N P A P E K O O P ,

D R O S T T E M U I D E N ,

B A I L J U W V A N G O E I L A N T , &c.

M Y N H E E R E ,

Om dat al wat nieuw schijnt , vee-
len het brein kittelt en de ooren streelt,
hebbe ik een Treurspel, Didoos doot
genaamt , misschien d'eerste alhier , in dry deelen
gedeeft,

gedeelt , en gemengt met een Blyspel van de zelve verdeeling, genaamt Julfus.

Maar om dat ook, al wat nieuw schijnt , eenigen het brein tergt, en de tong scherpt , heeft deze nieuwichheit geen gemeen beschermer van nooden.

Ik draag dan het leste aan uw' Weled^t. op , gelijk ik het eerste aan mijnen Heere Uwen Vader opgedragen hebbe , met het vertrouwen , dat Gy niet weigeren zult een beschermer van 't een en het ander te zijn , wyl het niemandt beter en met meerder voorrecht voegt.

Maar buiten twijfel zal ik mijn dank al weg hebben , dat mijn inzicht hier op iets anders doelt , als op een erkentenis, die ik uw' Weled^t. voor zoo vaakgenooten vriendschap en gunst schuldig ben.

Doch uw' Weled^t. late zich niet mishagen , dat ik den hanthaveren der kunst hier mede aanwijze dien Heere , van wiens rechtzinnig oordeel, zonder vreeze van vooroordeel, zy den waaren prijs hunner werken hopen mogen.

Want , mijn Heere , den stof daar van Gy opgeleit zijt , doet ons haaren goeden aart van verstant en neigingen kennen in alle die 't geluk hebben van den beroemden stam des Heeren van Vlooswijk te zijn ; en dit voordeel van de nature heeft in uw' Weled^t. grooten aanwas gekregen door de lessen die

Uwe leergierige jeugt van ervāarene meesters in alle wetenschappen ontving; maar endelijk haar volkomenheit en luister van den verscheiden ommegang, die uw' Weled'. in 't doorreizen van verre en veele landen zoodanig goeffent heeft, dat Gy met recht een waardigen Burger der waerelt heeten moogt; en by gevolg niet alleen door geluk van Uw geboorte, maar door Uwe eigene verdiensten, eene der waardigste Burgeren dezer stad zijt; om welker vermaax wil gezeide twee stukken, onder de schaduwe van zoo verzeekerde vleugelen, den dach zien, en het Tooncel betreden durven.

Alle deze ingestorte en aangewonne gaven zou uw' Weled'. immer met onrechtvaardigheid, ten minste te vergeefs bezitten, ten waare hunne vruchten tot eens anders nut gedijden.

Gun my dan eenige der zelve, mijn Heere, en laat toe, datze my strekken tot een schilt, waar op alle tongen, hoe scherp gevlijmt, en hoe hart verstaalt, zich stomp schieten.

Laat my toe, haar uit Uwe naam te zeggen, dat hunne onervarenheit eene nieuwicheit noemt, dat elders out en gemeen is; en schoon het eene nieuwicheit was, dat alle nieuwicheden niet verwerpelijk zijn; anders bleven verdorven zeden onhervormt.

Niet dat ik deze verdeeling stelle boven die van

vijf bedrijven, die d'Oude naar een lankzame onder-
vinding voor best gekeurt hebben.

't Is verre van daar.

De gemeine achting, die zy by alle verftandigen hebben, heeft my zoo diepen ontzach ingedrukt; dat ik veiliger acht, hun blindelings te volgen, als verwaant te wederfpreken.

Ook hebbe ik dezelve ftof van Didoos Doot voor ettelijke jaren eens ondernomen, en bond my geheel aan hunne wetten, voor zoo veelze my toen bekend waren; maar van die beginfelen hebbe ik niet een gedachte, ik laat ftaan regel, behouden.

En als 't daar alleen op aan quam, Gy, mijn Heere, en die zich der kunst verftaan, zullen 'er vijf bedrijven in vinden, hoewel ik maar dry delen ftelle; alzoo het derde deel dry bedrijven begrijpt, de welke wat verlengt door voeghlijke in- en toevallen, of omftandelijke befchrijvingen en werkingen, met d'andere twee wat gekrompen, dat gemakkelijk gefchieden kan, vijf gelijke deelen uitmaken zullen.

Maar, 't flopen van ons heerlijk out Tooneel, is dat gefchiet, en de groote onkosten van dit nieuwe zijn die gedaan, om altijd fpeelen, op de gewoonlijke wijs, te vertoonen? onze oogen getuigen ons immers, dat al dien omflag op wat nieuws en voornaamlijk op het nabootfen van den Italiaan zach: wien men niet

niet dacht toetegeven in zijne flach van spelen , by hen *Opere* genoemt ; gelijk blijkt uit een of twee op dien voet ten Tooneele gevoert.

Doch de Dichters der zelve de swaricheden bezeffende van alles op die manier uit te doen voeren , (want ons ontbrak behoorlijke maatklank van wint en snaarspel, en uitgezochte keelen ; dat de ziel van zulke werken is) hebben getracht het mogelijkste , doch moejelijkste gedeelte te eevenaaren.

Dat zijn de werken , by hen *Machine* genoemt , die noch wel de vereischte volkomenheit niet hebben ; maar buiten twijfel op het aanmerken van vorige wangestaltenissen en mislagen verre gebracht kunnen worden ; gelijk wy gespeurt hebben uit het onderscheid der twee Tooneelstukken van dien aart, waar in nochtans d'een en d'ander Dichter, de konstwerken uitgezondert , den ouden voet van vijf bedrijven gehouden heeft.

Ik stel 'er dry in mijn Treurspel , op 't voorbeeld van den Italiaan ; die zulx doet , om de gaping tusschen de bedrijven met aangenaam tijdverdrijf te stoppen ; dat somtijds byspelen zijn , somtijds zinnebeelden , somtijds danssen , en somtijds verdichte goden , als 't gewoel der wereltlingen bestierende. Op dat men ondertusschen de konstwerken , in de andere bedrijven te vertoonen, toebereide.

Maar toen mijn werk al heel opgestelt, en vry ver-
re opgemaakt was , vond ik my zeer verlegen ; om
dat men de kunstwerken , die men invoeren wilde ,
ook zelf uitvoeren moest.

Want, mijn Heere , hoe slechten Dichter ik ook
zijn moge , zoo vinde ik my echter noch minder
tot het laatste als tot het eerste bequaam.

En om dat het qualijk voegen zoude iemands
onbetaallijken arbeit te veel te vergen , hebbe ik 'er
zeer veele uitgewist en uitgelaten , sommige gepast
op 't gebruik van die op 't Schouwburg waren.

Van d'uitvoering der weinige die daar in blijven ,
komt my mede den lof niet toe ; want een ander
vriend heeft de moeite daar van op zich genomen, en
ik niets als 't verzoek daar toe gedaan.

Deze ordre , hoewel het den nieuwen Dichte-
ren buiten twijfel raadzaamst is, der ouden wetten en
't gemene gebruik te volgen , dunkt my nochtans
niet heel berispelijk , noch onbequaam voor allen
den genen , die hunne Speelen met Kunstwerken
willen verciereu ; en lichtelijk zoo veel voeghlijker ,
als het iemand, in een Spaans kleet, beter past, op die
lands wijze, als op de Fransche snof, die in 't gemeen
boven alle andere geprezen wort, te strijkvoeten.

Des heb ik dit Blyspel gemaakt; op hoop, dat d'on-
nozele Julfus, die ik doe dienen , om de ongelukken
van

van Dido met vermaak te doen afwachten , zoo veel te ontfankelijker by den Liefhebberen zijn zal, als ik de stoffe van 't Byfpiel uyt die van 't Treurfpel doe vloeyen , en het eene onder 't flechte volk speelt op den zin , die de Grooten in 't ander uitbeelden.

Maar daar valt noch veel te zeggen tegen andere byzonderheden der Tooneelwetten , daar ik tegen aanga ; als , dat de bygefchiedenis van Serestus en Anna, in vergelijking van 't voorneemfte werk , veel te groot is ; dat het lefte deel , als gezeit , dry Bedrijven inhoudt ; waarom ik het ook deelen , en geen bedrijven genoemt hebbe ; alzo 't overwaar is , dat ieder bedrijf op een zelve plaats en aaneenhangende tijt afspelen moet ; dat ik de verzieling anders als Virgilius verhandel ; dat ik 't volk te Kartaag Amsterdams doe fpreken , en de Vrouw van Julfus , om haar fpraak te vermommen , in 't eerfte deel Brabands doe naftameren.

't Een en 't ander waare in 't opstellen met gemak voorgekomen, hadde ik 't voorbeeld der Italianen niet gehad , en voornamelijk had ik niet geoordeelt dat het zoo meer vermaak als anders geven zoude ; waarom ik ook Julfus , als te Kartaag op een ftroowifch , gelijk men hier zeit , aangedreven , Westfaalfch of ander Nederfax zoude hebben doen fpreken ,

ken, waar het my zoo wel voor, als na het opmaken, ingevallen.

En buiten dit alles zal 'er noch genoeg te zeggen zijn; maar staat my 't schrijven vry, waarom een ander het spreken niet.

't Heeft tongen geregent op de werken der grootste Schrijveren, op wat gront als op een ydele waan zoude mijne hoop steunen, indien ik tusschen de druppelen droogh dacht door te gaan.

Ook moet menze niet alle vreezen.

Een slag van tongen jaagt maar wat schrik aan, dat zijn de nijdige; maar die bekennen, zoo haast zy den mont openen, door de spijt van hun licht betimmert te geloven, dat men hun te boven en voorby streeft.

Geen kleine vergenoeging voorwaar in vergelding van een weinig blaffen, dat hoewel geen doodelijke nochtans gevaarlijke beten dreigt; en die langzaam te genezen zouden zijn, zonder den balsam van uw' Weled^s. en aller verstandigen goetwilligheid.

Voor hen is 't, dat meest alle werken in 't licht komen, aan hen is 't daar van te oordeelen, van hen is 't, dat men zijne mislagen gaarne ziet aanwijzen, en door hen is 't, dat men die kent, en zoekt te verbeteren.

D'onwetende verdienen niet, dat men na hen
meer

meer omzie, als na kleine hontjes, welker gekef niet gevaarlijker is, noch meer geklaters maakt, als de belletjes diese dragen.

Voor 't overige zal my den grooten hoop der toezinders, wien het om 't even is, of 't maaksel wat beter of sleghter is, genoeg voldoen, zooze zich hunner uitgift niet beklagen. Doch die kunnen zich troosten, dat 'et dan een aalmoes is, die zy den ouden stok en arme wees doen, gelijk ik hen die van mijnen arbeit schenke.

Uw' Weled^t. mijn Heer, stelle de bescherming die ik U verg, mede op die rekening, zoo zult Gy, de Godshuizen ten voordele, veele tot andere nieuwicheden moedigen, van ons alle bedankt worden, en ik blijven

Uw' Weled^{ts}.

*eetmoedichste dienaar en
verplichtste Neve*

A. P E L S.

VERTOONDERS.

Julfus, Trojaan.

Lais,

Tiribus,

Mizo,

Quibus,

Kaja,

Echo.

} Kartagenaars.

Dit Blyspel speelt bequameijk met zijne dry deelen , achter ieder deel der zelve orde van Didoos doot. Byzonderlijk aangezien, begint het een uur voor middag, en eindigt twee uren naar den opgang der zonnen.

Den Lezer diene tot narichting, dat ik met *ae*, de klank van de Griekfche *η*, als men in waerelt, blaeten, en diergelijke woorden hoort, uitbeelde.

I U L F U S

B L Y S P E L.

E E R S T E D E E L.

Op't spreekwoord: *Die licht geloofst, wort licht bedrogen.*

Qui facile credit, qui facile decipitur. πολυθρύλλητον.

Te vertoonen achter het eerste bedrijf van Didoos doot.

L T O O N E E L.

Straat van Kartago.

Iulfus, Laïs.

Iulfus.

Een Laïs, altijd die sekreten,
En dat gefutzel; 'k wil het weten;
Of aârs ziet toe, je kentje man.

Laïs.

Je trektje dat nouw zoo hart an,

Of dit het ierst was; 'k zel het myen,
'k Beloof het jouw, op aâre tyen.

Iulfus.

War zelve myen? dat ik niet

Kom after datter al geschiet?

En om dat jy 't dan zoo zelt klaren,

Zoo zouwe 't nouw niet openbaren?

Een schoon beloven! *Laïs.* Wel wat is 't,

Dat Iulfus van zijn wijsje gift?

Iulfus.

Mijn wijs! ik lach mit zukke kuren.

Ik reê in 't schip mit al men buuren.

Laïs.

Maar Iulfus! schaamje wat. Mijn eer

In twijffel trekken, gaet te veer.

Iulfus.

Hoor wijs, als 't ommers wijs moet wezen,

Gien praatjes kennen mijn genezen.

Qui facile credit facile decipitur.
Die licht geloofd wort licht bedrogen.

Wacrom heb ik den hielen nacht,
 Tot an den ochtent, op de wacht
 Staen moeten? *Lais.* Hoe kan ik dat weeten?
 'k Heb schier men oogen uit ekreeten.

Iulfus. En deuze morgen, toen ik t'huis
 Wouw loopen, had Menheer quansuis
 De daghwacht nodigh, 'k mocht bygommen
 Niet uit de kortegarde kommen,
 Tot nou toe, dat men Iulfus loft.

Lais. Wel zoo Menheer het deê, hoe kost
 Ik dat gebeetren. Welke kuuren!
 Ien aârmans doen moet ik bezuuren;
 Ia wel, ik raak mijn zinnen quijt.

Iulfus. Wat deê men t'huis in al die tijt.

Lais. Ik sliep te nacht, en deuze morgen
 Moest ik het werk van 't huis bezorgen.

Iulfus. Het niemant t'huis nae mijn evraagt.

Lais. Neen. *Iulfus.* Nae jouw ook niet? *Lais.* Heer! hoe plaagt
 Die man een mensch. Ik heb 't vergeten.

Iulfus. Ik zeg noch iens, ik wil het weten.
 Wat was het, man of vrouvolk; spreek,
 Eer ikje an hondert stikken breek.
 Deuz' Radix is voor de memory
 Probatum. strax, vertel de story.

Lais. Wel, wat beliefsje dat ik zeg,
 Meer als ik weet? *Iulfus.* Hoor wijf, ik leg
 Iou strax deuz' riem om lijf en lenden,
 Of Serbaris die moetme schenden,
 Zoo jyme daadlijk niet vertrekt....

Lais. Ik gae dan heên kynt. *Iulfus.* 't Varken gekt
 Noch mitme, zelje nae mijn hooren.

Lais. Ik ging, om jouw niet te verstooren,
 Wijl jy my te vertrekken hiet.

Iulfus. Neen, dat vertrekken mien ik niet.

Ik mien vertrekken ; dat 's vertellen :
 Wat vrouwen, mannen, of gezellen ,
 Wanneer, hoe lang, waerom, en hoe ,
 Van gustren aevond, tot nou toe ,
 Tot onzent, fluxwijs, of mit hoopen ,
 Zijn uit, en in ons huis cloopen.

Lais. Als ik het zeg, wil jyme dan
 Beloven, datje daer niet van
 Begeert? *Iulfus.* Wel wat zouw ik begeeren?

Lais. 't Geen my geschonken is met eeren.

Iulfus. Met eeren, of ten naesten by.

Wat schenktmen nouw om niet, jou pry?

Lais. 't Wierd mijn om jouwentwil eschonken.

Iulfus. Was 't wijn, of bier? het wijf lijkt dronken ;

Zoo praatze. jou om mijnentwil

Vereeringen edaen, en stil ,

'Terwijl ik op de wacht most schilderen?

Ia wel, ik zel noch hiel verwilderen.

'k Wil weten, wat men gaf en deed.

Lais. Wel vaâr, men deê me niet een beet.

Iulfus. Wat gaf men dan? *Lais.* Goet weg te brengen.

Iulfus. De duiker moet 'em daer meê mengen.

Hier hebjer, daer verliesjer weêr.

Lais. Hoor *Iulfus*, 'k zweer 't jou op mijn eer ,

Dat alles waer is. *Iulfus.* 't Het wel reden ,

Zooze eer het, plaats an zoo zwaere eeden

Te geven. Spreek dan op in vreeê.

Zeg, waer vereerde men jouw meê.

Je zelt het werkje zonder quellen ,

'k Beloof 't je, nae je zin bestellen.

Lais. Wel hoor dan toe. *Sereftis quam*

Tot onzent, *Iulfus*, en hy nam

Mijn an ien zy . . . *Iulfus.* Menheer het parten ;

Dat an een zy neem ik ter harten ;

Wat deed hy mit jou an een zy?

Lais. Ia wel, gien mensch lijt, dat ik ly.

Hy deê me niet; maar zaine, *Lais*;

'k Geloof, dat ons vertrek hiel na is.

Want onze Vloot gaet onder zail.

Ik zai: Menheer, ik wenschje hail

Op rais; toen zai hy weêr: ik dankje.

Maar zetje neêr, daer op dat bankje;

Want dat ik jou nou zeggen zal,

Mocht jou ontroeren. *Iulfus.* Ik word m a;

Wat geef ik nae die viezevazen?

Wat was het endlik? *Lais.* Mit dit razen

Beletje 't me te zeggen. *Iulfus.* Hoe

Liep 't of dan? ras; ik luister toe.

Lais. Toen ging hy zelve by me zitten.

Iulfus. En toen? *Lais.* Ien swarten, en ien witten.

Die man die gunt een mensch gien tijt.

Iulfus. Wel teem dan, datje jou bekrijt.

Lais. Zoo neêrezeten, zaid' hy: kyntje,

Den hemel wil 't, maar jy bevyntje

Vry ongelukkig; want jou man

Moet meê op zee, en jy daer van.

Iulfus. Zoo word ik dan van jou ontslagen?

Lais. Ia, maar jy zelt 'et jou beklagen

Wel duizentmaal; want zukken vrouw,

Als ik bin, vindje nooit voor jou.

Iulfus. Laet jy me, als 't pas geeft, daer veur zorgen,

En maakt een end; de hiele morgen

Loopt mitje klap deur. *Lais.* Och! Menheer,

Zai ik toen, 'k zel dat nimmermeer

Toelaeten; toen zai hy: 't moet wezen.

Maar, zai hy, jy hoeft niet te vrezen;

Wy kommen weêr, zoo 't Iuipeter

Belieft, zai hy, wy gaen niet ver.

Maar ondertuffchen moet men eeten,
 Zai ik. Ik heb jou niet vergeten,
 Zai hy; en daerom kom ik hier.
 'k Bemijn jou man; ik ken hem schier
 Zoo wainig, als mijn handen, missen.
 Och Iulfus, Iulfus, jy kent giffen,
 Of 't hart mijn klopte; want ik docht?
 Bemijn' em, zoo bin ik verkocht.
 Doen zai ik: ô Menheer Sereftis,
 Moet ik mijn Iulfus, die de best is
 Van al de mannen, missen, zoo
 Raak ik in 't gasthuis, of op stroo.
 Mit kreet ik, dat het hum verbarmde
 Tot in zijn hart; want hy omarmde
 Mijn strax. *Iulfus.* Hy deê dat niet en deugt.

Lais. Maar 't was in deugt en eer; je meugt
 Het wel gelooven, laetme spreken;
 Ik zelje fantlezyen breken.

Iulfus. Wie drommel of hier spreekt, als zy?
 Maar is het end al dichte by?

Lais. Ik zeltje zeggen. Ik verkropte
 Mijn rouw, zoo veul ik kon. Mit klopte
 Daer iemand veur an onze deur;
 Ik docht dat jy 't waert, en ging veur;
 'k Deê op, en liet heur baide binnen.

Iulfus. Is 't uit, of gaeje nouw beginnen?
 Wie quammer toen? *Lais.* Wel altijd Vaar,
 Val jy me in 't woort, en steurtme maar.

I I. T O O N E E L.

Lais, Iulfus, Tiribus, aan d'een zy uit, dat het Lais maar alleen ziet.

DAer is hy. *Iulfus.* Zel je 't me berechten.
Lais. Het waeren van Sereftis knechten;

Die brochten, eer Menheer vertrok,
 Een houwer, en een wapenrok
 Vuurnuwt, en vol an alle kanten
 Van parlen, en van dijemanten.
 Deuz' gift hild an de Keuningin ;
 En hoor het was Sereftis zin ,
 Dat ik het drinkgelt zou genieten ;
 Want daer zel vry wat overschieten ;
 Op dat ik in de bittre kouw ,
 En als je weg bint, mooitjes zou
 Van deze penning kennen leven.
 'k Dorst jou dit niet te kennen geven ,
 Uit vrees , dat jy het zelf niet brocht
 Op 't hof, en hielt het gelt. Ik docht ,
 Dat my Menheer geeft, mag ik houwen ;
 Want zie, ik durfje niet vertrouwen ;
 Daerom zoo was ik op de gang ,
 Toen jy me moette, uit noot en dwang ,
 Om dit een aâr te gaen verzoeken.

Iulfus. Men zouw jou ommers wel vervloeken.

Bin jy mijn wijf? *Lais.* Wat bin ik dan?

Iulfus. Wel wat bin ik? *Lais.* Jy bint mijn man.

Iulfus. Dat mien ik oók. Het past gien vrouwen

An aârelui meer te vertrouwen ,
 Als an haar man. Nouw wijfje, geef
 Het mijn maar ; 'k zel, zoo waer ik leef,
 Al watter van komt, jou strax geven.
 'k Weet wel, mijn vrouwtje, jy moet leven ;
 Al heb ik sommes iens ien buy ,
 Ik bin een man als aâre luy.

Lais. Och Iulfus , mocht ik jouw gelooven.

Iulfus. Jy maaktme quaet, mijn krul komt boven.

'k Loof ommers wel, dat jou om niet
 Deuz' weldaat van Menheer geschiet.

Lais. Ia wel ik bin niet te belezen.

Iulfus. Hoor doejet niet, zoo meugje vreezen.

Lais. Waer veur doch? *Iulfus.* Veur mijn, en mijn' stok.

Waer is de degen, en de rok?

Ik zeg niet veul. *Lais.* Zel jy me dwingen?

Iulfus. Zel jy me gien aâr lietje zingen?

Lais. Is dat jouw woort gehouden, Vaar?

Iulfus. Jy gaaftme 't jouwe voor 't autaar,

En zeg, hoe hebje dat chouwen?

Lais. Gelijk al ons Kartaagsche vrouwen.

Hy lacht.

Waer jy Trojanen maar zoo goet.

Iulfus. Kom, zoo veel praats niet, want men bloet

Wort warm, waer steken de geschenken?

Lais. Wel, in mijn zak niet, kenje denken.

Iulfus. Waer dan? *Lais.* Op 't zaeltjen. *Iulfus.* Isset toe?

Lais. Ja. *Iulfus.* Strax de sleutel. *Lais.* Iulfus, hoe

Is 't nou gelegen? *Iulfus.* Dit gepreutel

Moet of, kom, geefme strax de sleutel.

Lais. Daer isse. *Iulfus.* Zoo jy me bedriegt.

Lais. Zie jy maar toe, dat jy niet liegt,

En brengme . . . Maar hy het gien ooren;

'k Acht al dat schoone gelt verlooren.

Weg gaet hy?

III. T O O N E E L.

Lais, Tiribus.

WEl, is dat een mensch
Ophouwen Tiribus? *Tiri.* Ik wensch

Jou goedemorgen, Juffrouw Laïs.

Lais. Wel jy komt endlich, of het spa is.

Tiri. Ik was niet t'huis; vergeef het my.

Men vrouw die zeime strax, dat jy

Mijn hadt ontbooden, kort voor tienen,

Om

Om mijn wat gelt te doen verdienen ;
 Maar dat ik toezien moest, jou stil
 Te spreken. *Lais.* Ia, dat was mijn wil.
 Maar 't zal nou, vreez' ik, blijven steken ;
 Het is te laat *Tiri.* Ik dorst niet spreken,
 Zoo lang als Iulfus by jou was.
 Deê 'k wel? *Lais.* Hiel wel, 't quam niet te pas.
 'k Docht jou een penning te doen winnen.
 Maar sus ; 'k begin wat te verzinnen.
 Hier dichte by is 't klooster van
 De Bacchispriesters, daer gae 'k an.
 Ik heb 'er kennis ; 'k zel 'er lienen
 Drie Patersrokken, om te dienen
 Tot deuze vont. Gae jy terwijl,
 (Maar sammel niet, vlieg, als ien pijl
 Mijn puikje van de vrome zielen,
 Zie daer is gelt) haal twee betielen,
 Ien entje stropkoort, en ien glas
 Van aârhalf minglen. Loop wat ras ;
 Ik zelje veur het klooster wachten.
 Het zel nae wensch gaen en gedachten,
 Zoo jy jouw houwen kent, als ik ;
 Maar 't werk hangt an ien oogenblik.
 Strak zel ikje de rest wel zeggen ;
 En zamen zellewe overleggen,
 Wat best gedaen dient nae mijn zin.
 Loop ras ; ik slae dit sloepjen in.

I V. T O O N E E L.

Iulfus.

IA wel, ja wel ; de kruien steken
 Ook altijd niet in de Appeteken.
 'k Wist niet, dat ongebarrende as

Zoo treff'lijken remedi was.
 Ik moetze somtijds iens gebruiken ;
 Want hetze die virtuit in 't ruiken ;
 Hoe moetze smaken ! 't Ging hiel wel ;
 Indienme maar dat booze vel
 Niet kroont. O kon ik ze iens betrappen !
 Maar wat zou 't wezen ? 'k zou 't gaen klappen ;
 En dan zou elk ien weten, dat
 Geen eerlijk man graag wift, noch had.
 Wat lait 'er mijn ook an gelegen ?
 'k Mien d'iene an d'aare poort te vegē,
 Als ik het drinkgelt heb. Ik zweert,
 Met drinken wort het strak verteert ;
 Zoo wort me nummermeer verweten :
 Hy het zijn drinkgelt gaen vereeten,
 Verspeulen, of verzoenen, en
 Wat me op dit punt verzinnen ken.
 Maar zoume deuze rok wel passen ?
 Wel jae ; al was ik oppewassen
 In zukke veëren ; 't staet niet vreemt ;
 En 't past wel by men hallefhemt.
 Nou valt op Iulfus niet te draken.
 Hoe zel ik 't met de degen maken ?
 Hy het gien gordel. Op verstant !
 En maak die van men kouffebant.
 Nou lijk ik wel ien Prins.

V. T O O N E E L.

Lais, Tiribus, beide als Bacchuspriesters gekleet. Iulfus.

Lais. **O** Ch armen ! *Lais verandert haar taal.*
 Och lacy ! altaid zoo de darmen
 Te vullen ! *Tiri.* Altijd bout of taert
 Te moeten eten ! *Iulfus.* Waerom baert

Dat volk zoo? en wat zijn 't veur quanten?

Tri. Och 't is te veel! nouw twee sezanten

En flus een berghoen; 't is gien uur

Geleên, och, och! het valt te zuur!

Och! at men hum doch iens te barsten!

Zoo was 't verdriet edaen. *Lais.* Vier harsten,

Sesthien podrayfen, vaif dozain

Gebraaie kiekens, een wilt swain,

Twee hinden, en dat in drai dagen,

Hoe kunnen 't ellefliens verdragen?

Iulfus. Och vriend, was Iulfus in die pijn.

Tiri. En elken uur drie pinten wijn

Tc moeten zwelgen, dat moet stinken

Op 't lest; maar konnewe ons verdrinken

Daer in; zoo waerenwe uit de noot.

Iulfus. Wensch liever, dat jou buik zoo groot

Wort, als een voedervat, jou zotten.

Lais. Hoe? Bacchuspriesters te bespotten?

Dat heet wat in. *Tiri.* Menheer is hoog

Van staat; wy zien het wel; ons oog

Bedriegt ons niet. maar ons te scheeren;

Dat ken men, wie 't ook is, verleen;

Al waer 't de Vorst. *Iulfus.* Ik konje niet;

't Is uit onwetenhait eschiet;

Goê Paters, wilt het mijn vergeven.

Tiri. Menheer, dat woort behout jou leven.

Iulfus. Ik dankje; 'k was 't niet gaeren quijt.

Maar Vaders, zegt doch, waerom krijt

Jy zoo geweldig. *Lais.* Het ontvauwen

Van onze smert zau au berauwen,

Als gai het wift. *Iulfus.* Neen zeg vry uit;

Ik weet wel, wat elend beduit.

'k Ben een Trojaan, ik kom van Troojen.

Tiri. Och! och! 't smarptfen, en het poojen,

Datwe alle dagen moeten doen,
Zouw nummermeer een mensch vermoên.

Iulfus. Wel binje daer toe dan edwongen?

Tiri. Uit aigen wil; 't wierd zoo bedongen,
Toen wy ons in het broederschap
Van Bacchis gaven, en deuz' kap
Ontfingen, datwe, als vrome telgen
Van zoo een boom, dus zouwen zwelgen.

Iulfus. Ja wel, je droefheit is me leet.

Maar is jou broederschap compleet.

Lais. Daar schort 'er een aan, wai zijn elve,
Wanneer ik Pater en mai zelve
Meê reken, twelf is ons getal;
Maar 'k weet een eerlaik man; die zal
Naarmiddag komen, en ons spreken,
Om zich ook in de kap te steken.

Iulfus. Goê Paters, hoort iens, is 'er kans,
Dat ik, die Iulfus hiet, althans
Bekent voor ien van Bacchis kindren,
By jouw kom wonen; zoutje ook hindren?

Tiri. Jy weet niet vaâr wat jy begeert;
Je bint ook niet, als 't hoort, geleert.

Iulfus. Wat moetme kennen? *Tiri.* Zwacre dingen.

Iulfus. Om Bacchis wil zel ik me dwingen.

Lais. Hier is geen pruufjaar. Die hier in 't
Konvent komt, en zaizelf bevint
Te zwak, om deze last te dragen,
Moet echter blaiven al zain dagen.

Iulfus. Dat's niet, zeg jy jouw wetten maar,

Lais. Zy zain te vreeslaik, om daar naar
Teluifren. *Iulfus.* 'k Wacht mit open ooren.

Lais. Schrik Jonker, gai zult wonder hooren.

Dit is de pruuf, die m' eerst moet doen:

Het middagmaal is een kappoen

Gevult met uusters, en gebraaïen;
 Naar een pottasi, overlaiën
 Met sweefrik, merg, en hanekam.
 Ten eenen schaftmen een half lam.
 Ten tweën naarmiddag drai patraizen.
 Begint au 't hair noch niet te raizen?

Iulfus. O neen; ik bin noch stout en fris.

Tiri. Ten driejen, als 'er quakkel is,
 Zoo schaftm'er twaalf, zoo niet, zes duiven.
 Ten vieren moetje een boutje kluiën.
 Ten vyven dard'half pont banket;
 En daer meê moet men voort nae bed;
 't Zy datme 't op eet onder 't laken,
 Of zoo als 't iemand best ken smaken.
 Dan moetme, al is men 't noch zoo moe,
 Tot 's morgens ten half tienën toe
 Daer blyven slaepen, of wel geeuwen,
 En rekken; want al zouje schreeuwen,
 Zoo helptje niemand; en het huis
 Wort maar ontsicht deur dit gedruis.
 Dan voorts van 't slaepen weêr an 't eten.
 Maar dat is lylijk. Dus ezeten,
 Krijgt yder ien pont sijn beschuit
 Van suiker; maar die moetmen uit
 Een mingels wijnglas binnen stuuren.
 En voorts ten tien, en ellef uuren,
 Een berghoen, of wel een fezant,
 Of ander wilt naer advenant.
 Daer by staet rijplijk an te merken:
 Dat 's aevonds, van den zelve sterken,
 Of anders maagwijn, maar een pot
 Als 's ochtens, elk het tot zijn lot;
 Om zoo de buik wat te doen slinken,
 Doch d'andere uuren moet men drinken

- Drie pinten. Dit is 't onderschait ,
 Dat by ons tusschen 't proefmael lait ,
 En tusschen onz' gewoonte , datje
 Gien haan , zes hoenders , en een katje ,
 Als wy , tot noothulp hebben kunt ;
 Maar nae zes dagen is 't vergunt .
 Men magje ook langer tijt toe leggen ,
 Zoome op de proef wat weet te zeggen .
- Lais* , Wat zeet main Heer nau , is 't een kat ,
 Die zonder handschoen dient gevat ?
- Iulfus* . 'k Heb alles wel gehooft ; ik vindme
 Nochtans beraeden ; want ik bindme
 Aan Bacchis dienst en eer zoo vast ,
 Dat ik zelf vreugd schep in die last .
 Ik zeltje dank , en meerder weten ,
 Mag ik ien van jou broeders heten .
- Tiri* . Dat staet slechts an Menheer Prieur ,
 En niet an mijn . *Iulfus* . Ai , houtme veur
 Ien van je broêrs , ai , fijne miester ,
 Ai maakme ook tot ien Bacchispriester .
- Lais* . Hoe zau men 't maken met de man ,
 Die t'onzent kommen zal ? *Tiri* . Men kan
 Hem zeggen , dat het was vergeven .
- Iulfus* . Ai Paters , ja , daer by ebleven .
- Lais* . 'k Sta 't toe , maar alle kostlijkheit
 En pracht dient dad'lijk afgeleit .
- Iulfus* . 't Is wel , ik gae 't nae 't hof toe brengen .
- Lais* . De taid wil 't gan slaik niet gehengen .
- Iulfus* . Ik mag 't dan flus wel doen ? *Tiri* . O ja .
- Iulfus* . Ai repje wat . *Tiri* . Wel Heer , zoo ga
 Neêrzitten plat op d'aerde , en luister .
- Iulfus* . Ik zit ; wat 's dat voor een gefluister ?
- Lais* . Dat is een preveling , die moet
 Geschieden , als me 't pruufmaal doet .

Tiri. Hoor toe ; en wiltje zinnen slypen.

Want zoo jy jouw quaat te vergiypen ,

Menheer , ik zag daer nae gien kans ,

Veur jouw tot deuze Bacchis krans.

Deuz' s'hotels overdckt, bedekken

Eenbeetje veur de lekkerbekken ,

Die hier , als 't geltjen is verteert ,

Meer vinden , als het hart begeert.

Maar doej 'em op, zoo meugje vreezen ,

Eer 't lietjen an het end zal wezen.

Iulfus. Wat lietje? *Lais.* Dat men zingen zal

Naar de gewooint. *Iulfus.* Zoo kenjet al

Lais. O ja. Dit glas zoo vol gefchonken ,

Mag ook niet eer zain uitgedronken.

't Is wain, die kik na main begeert

Natuurlaik heb gedisteleert ;

Gai moogtse vrain in 't porcus lappen ;

Ik kan 'er alle daag van tappen :

Ik geef au niet als dat ik ik

Zelf eerst gedronken heb. *Iulfus.* Ik schik

Mijn nae jouw wet. *Tiri.* De tijt verdrietje?

Iulfus. 't Is waer ; ik wacht nae 't end van 't lietje ,

Hoe is 'et? *Lais.* Zet au aan een zai ,

En blind auw eerst. *Iulfus.* Nou zegt het, ai ;

Daer is de neusdoek voor mijn oogen.

Lais. Wel, 't is : dus wort de gek bedrogen.

Iulfus. Zing op, dat wachten is een kruis.

Het ruikt zoo zuur , oft mit verjuis

Estooft was. Dit lijkt de pottasi ,

Dan de kapoen noch. Zing, koerasi ;

Ik luifter. *Tiri.* Luifter sneëg en wel ,

Als 't uit is, tast dan toe. *Iulfus.* Ik zel.

Lais, en Tiribus zingen 't volgende lietjen.

Stemme: Als 't begint.

- I. **M**ooi Niesje ging lest op een feest
 Met man en vaár en wrinden;
 Maar 't volkje soop'er als een beest.
 Ia, kalveren moestm'er binden.
 Men zai het'er wel,
 Dat dartele vel,
 En't kon'er niet missen,
 Dat zy haar zou, dat zy haar zou vergiffen.
- II. Nou schaamt zy heur tot in'er hart;
 Want komt zy op de straten,
 't Zy in de hal of op de mart,
 Elk ien wil van'er praten.
 Och! hadze't edaen;
 Dat heur wierd eraem,
 't Was alles te degen.
 Nouw is de vrouw, nouw is de vrouw, verlegen.
- III. Maar nochtans moet men daerom niet
 Strax allelui vertrouwen.
 Gelijk men an deuz' gek wel ziet,
 Die gaet kasteelen bouwen;
 Op't enkele woort
 Van ons gaet hy voort,
 En sluit bei zijn oogen.
 Dus wort die gek, dus wort die gek bedrogen.

VI. T O O N E E L.

Iulfus.

DAt's uit. Wat's dit? Die maats zijn rechte
 Bacchanten. 't Is tabak. O slechte

Pottasi, racuw, en zonder zop.
 Maar hoe? my dunkt, het is een strop.
 Hem Bacchispriesters, sijne mannen,
 't Was ommers zoo niet annesspannen.
 Waar zijnze? weg. Wel Pluto haal
 Die Bacchispriesters altemaal.
 Het zijn bedriegers 'k wil men leven
 Tot zukke streken niet begeven.
 Daer lait de krans, daer lait het kleet.
 Men zouw eer barsten, als ien beet
 Van die pottasi te verduuwen;
 Men hart begint 'er van te spuuwen.
 Maar 't is by twaalfen an de klok;
 En ik vergeet de wapenrok
 Naec 't hof te dragen, en de degen.
 Wel hoe? 't het hier noch strak elegen
 Nouw is 'et weg. Help Härkeles!
 Nouw vreez' ik veur mijn poortefless
 Die sielten hebben 't weg enomen.
 Wel wie zou dat van Priesters droomen?
 Nouw moet ik hangen, dat is wis.
 Ja hangen moet ik, en het is
 Hiel wel veurzien van deuze gasten,
 Toen zylui Iulfus zoo verrasten;
 Want dat de strop hier wierd elait,
 Was enkelt heur veurzichtighait;
 Of licht men beurs niet toe mocht langan,
 Als ik mijn zelve wouw verhangen.
 Zy lieten hier deuz' roemer wijn
 Misschien ook; of me op 'r lest de pijn
 Verschrikken mocht, om moet te geven.
 Nouw iens voor 't leste van mijn leyen
 Ien teug edronken, datter knelt,
 En dan esturven als een helt.

Amantium iræ amoris integratio est.

Lieven mogen kyven, maer moeten Lieven blyven.

Foei, foei, wel zelmen ien Konfrater
 Zoo handelen, het smaakt als water
 Van labberdaan, of zoute vis;
 En slimmer. Islet maar gien pis.
 Het zouw ien mensch ier dorst doen krygen,
 Als lesschen. 't Was zoo brak, 'k mag zwygen,
 En helpen mijn maar an ien kant
 Mit deuze koort, om zoo de schant
 T'ontgaen dat ik niet word ehangen.
 Maar wat of Iulfus an wil vangen;
 Dan was ik beul, en hangebast;
 En an die eer is wainig vast.
 Men zel'er wel ien aâr toc vinden.
 Ook is hy noch niet doot, goe vrinden,
 Die twee drie dagen levens het.
 't Vertrouwen lokte mijn in 't net.
 Schijnhailighait het mijn bewogen.
 Die licht gelooft, wort licht bedrogen.

T W E E D E D E E L.

Op 't spreekwoord : *Lieven mogen kyven,*
Maar moeten lieven blyven.
Amantium ira amoris integratio est. Terent. Andriâ.

Te vertoonen achter het tweede Bedrijf van Didoos doot.

I. T O O N E E L.

Lais.

A Ls 't lukt, zoo hiet 'et groot verstant;
 En valt het avrechts uit, 't is schant,
 Al wat we doen. De scha of 't voordiel,
 Nae d'uitkomst, regelt elk iens oordiel.

Wist al de werrelt ons bedrijf,
 Wat zow me zeggen? dat 's ien wijf;
 Die kan 'er redden; die het streken;
 't Is mit gien monden uit te spreken.
 Maar hadme Iulfus iens ekent,
 Dan was het blaatzjen om ewent;
 En ik had mit ien huid vol slagen,
 't Verwijt van zot noch moeten dragen.
 Dan zow men zeggen: 't was gebrek
 Van zinnen; dat men zoo de gek
 Mient mit zen aige man te scheeren;
 Zoo moet men die zottinnen leeren.
 Huiltze om 'er oor, beklagtz' er koon;
 De man deê wel, zy kreeg heur loon.
 Maar 't praten zel de tijd niet lengen;
 En ik de nacht nae huis toe brengen.
 Hier is het huis van Tiribus,
 Zoo 'k recht zie, en nae datme flus
 De mait zai; neffens de drie turven.
 Maar heer, wie zouder ingaen durven?
 Men quammer nummermeer weêr uit;
 Een mensch zen klieren, en zen huid
 Die zouwen an de muren kleven,
 Of 't veugellijm was. 'k Heb men leven
 Die morsghâtt niet meer czien.
 Nou al wat ik 'er heb t'ontbiên,
 Dat ken ik hier wel doen. Waer zinnen
 De luy hier? leefje noch?

I I. T O O N E E L.

Lais, Mizo.

Mizo. **K** Om binnen,
 Of wacht wat; ik zit op 't sekreet.

Lais. Wel bijt 'et wat kort of. Je weet
Niet, dunktme, wie je veur hebt, Mizo.

Mizo. Ik komje by; goên dagh; ik zie zoo
Hiel nauw niet, wat ik zeg of doe;
Maar 't komt by gien quae miening toe.
Ay Juffrouw Lais, gae wat zitten.

Lais. Waer is je man? *Mizo.* Al weêr an 't kitten
Nae d'ouwe wijs, den hielen dagh,
Wanneer hy gelt het, in 't gelagh.

Lais. 'k Heb hem van daag wat gelt doen winnen.

Mizo. Hoe veul? *Lais.* Twie Didoos. *Mizo.* 'k Mis men zinnen.
Die fun, die bierlaers; niet een spelt
Te zien van al dat mooie gelt!

Waer mag hy wezen? 'k gae hum zoeken
Kroeg in, kroeg uit, in alle hoeken.
Ik heb gien broot in huis. *Lais.* Sus, Sus;
Bedaar je wat; hoe tierje dus?

Mizo. Och Juffrouw, hadje zeuven schaepen,
En quaelijk stroo om op te slaepen,
Gien broot in huis, ien dronken man,
Je gingt licht al zoo euvel an.

Lais. Ja wel, de mijne maakt het immer
Zoo slecht, of wel ien slachje slimmer.

Al 't gelt dat onze Iulfus ziet,
Raakt in de hel; en 't komt 'er niet
Weêr uit. Wist ik het niet te winnen,
't Was haest O, P. *Mizo.* Ja, wint mit spinnen

De kost voor negen lui. Jy slijft,
En naait misschien; kijk, dat bekljift,
Zoo lang men hout zen wisse klanten;
En dat wint uit an alle kanten.

Maar ik most sterven van verdriet,
En honger, hulp Jupijn mijn niet.
Hoor Juffrouw, wat men schelm edaen het.

Je weet wel, Juffrouw, de Trojaen het
 Stil volk ewurven; en men man
 Is guftren veur soldaat meê an
 Enomen. Hy kreeg twie Bacchanten
 Op hand; maar het mit zulke quanten,
 Als 't gelt hiet, tot heên morgen vroeg
 Die plok verzopen in de kroeg.
 En kijk, nou zouw hy gaeren blyven.
 Maar neen, dat zweer ik hem bylyven;
 Hy zel meê scheep gaen. Ik was al
 Bewogen deur zen looze kal;
 Want ziet, hy zwoerme by zen leven,
 By krits, by krats: hy zoume geven,
 Dat hy van jouw ontfangen zouw;
 Zoo handelt Tiribus zen vrouw.

Lais. Ik vreesde 't wel; en ken zen parten.

Jouw armoê gingme meê ter harten;
 Daerom hield ik de helft van 't gelt
 Veur jouw; hoewel hy 't mit geweld
 Wou hebben, om an jouw te geven;
 Zoo zaid' hy. *Mizo.* Och, het quam zen leven
 Zoo niet te pas. 'k Heb munt, noch kruis,
 Noch hout, noch turf, noch broot in huis.

Lais. Daer is 't. *Mizo.* Ik dankje. *Lais.* Sus, laet hooren,

Wie zingt daer? *Mizo.* Ja wel, zoo men ooren
 Me niet bedriegen, 't is men man.

Lais. De mijne meê; me dunkt het an

Zijn stem. 't Is wis, ze zinnen dronken.

Mizo. Dat is 'er niet om niet eschonken.

Hy mag wel vreezen. *Lais.* Ja wel, ik

Vreez' meê; maar zwijg een oogenblik.

III. T O O N E E L.

Iulfus en Tiribus, al zingende, Laïs, Mizo.

Lietjen. Stemme: Als 't begint.

- I. **H** Et wijntje maakt ien stommert
 Zoo geleert gelijk ien boek;
 't Maakt bangen onbekommert;
 En zottebollen kloek;
 't Maakt ien vryer „ Ien bedyer,
 Krijgt hy 't maisjen om ien hoek.
- II. Het is gien harssbreeker;
 Maar het is ien medecijn,
 En trefflijk Appetecker,
 Hy geneestje zonder pijn.
 En stelt zorgen „ Uit tot morgen.
 Deugd en vreugd steekt in de wijn.
- III. Ook wast hy veur de ganzen,
 Noch veur heur konfraters niet;
 Maar veur de groote hanzen,
 En veur die 'er splint veur biet.
 Telt dan 't geltje; „ Men besteltje
 Zukke kruien, hebje 't riet.
- IV. Wie weet hoe lang wy leven;
 En ien dood man hoeft gien gelt.
 Wat is 'er an bedreven,
 Wie van ons de schyven telt?
 Als ons buikje „ Maar deur 't kruikje
 Vol raakt, en van vreugde swelt.
- V. Die 't geld altijd wil sparen,
 Is 'et niet ien groote gek?
 Terwijl dat zy 't vergaren,
 Klaagt de lever van gebrek;
 En heur erven, als zy sterven,
 Lacchen om den dooden vrek.

Mizo. Jouw schelm, durf jy jouw noch vertoonen?

Iulfus. Jouw varken, kom, ik zeltje loonen.

Mizo. Wy sterven t'huis van arremoe,

Uitzuiper, daer breng jy ons toe.

Iulfus. En ik was flusjes schier verhangen,

Flikflooster, deur jou slimme gangen.

Mizo. Is al dat mooie gelt al weg?

Iulfus. Waer is het drinkgelt, varken, zeg?

Mizo. Foci jouw, jouw wijf zoo veur te liegen!

Iulfus. Jouw schaamle man zoo te bedriegen;

Mizo. Jy zint ewurven, en zelt meê.

Iulfus. Ik blijf nou niet. Dat gaet in zee.

Mizo. Hier helpt gien bidden noch berouwen.

Iulfus. Jouw schoonpraat zelmen hier niet houwen.

Mizo. Jouw dronke fun, jouw vagebond.

Iulfus. Jouw valsche pry, jouw vindevond.

Tiri. Je tiert zoo, hoor ien mensch iens spreken.

Lais. Wel Vaar, hoe zinjê dus ontfteken?

Tiri. Wat ik edaen heb, wijfje, ziet,

't Is al om beters wil eschiet.

Lais. Dat ik het drinkgelt wou bewaren,

Was om dat jy het niet kent sparen.

Mizo. Heb jy 't om beters wil verteert?

Tiri. Wy allebei, ô ja, ik zweer 't.

Mizo. 't Klinkt als ien donder in men ooren.

Leg dat iens uit, dat moet ik hooren.

Tiri. Hoor kijnt: toen Juffrouw Lais mijn

Liet halen, *Iulfus.* O! dat Juffrouw zwijn.

Tiri. Deê zy ons Paters rokken langan;

En die mit ien om 't lijf ehangen,

Zoo kregen wy mit aardighait

Iulfus. Mit hoerevonden, schelms belait.

Tiri. Van Jonker Iulfus twie geschenken,

Zoo schoon, als iemand ken bedenken.

Die hy most brengen op het hof,
 Dat ik toe deê, en kreeg 'er of
 Twie zakken vol van zulfre stikken.

Iulfus. O pry! jy zeltme niet weêr likken.

Tiri. Dit drinkgelt gaf ik als 't behoort
 An Laïs; en die gafm'er voort
 Twie Didoos of, en zai mit ienen:
 't Gelt dat de man komt te verdienen,
 Komt half de vrouw toe; ik zel heur
 Ook zoo veul geven; gae maar deur.

Iulfus. Wel overlait. Hoe kenzet stellen?
 En snyen uit een aâr mans vellen
 Brie riemen. *Tiri.* Och! ik was zoo bly,
 Men aige wijfe lief, dat jy
 Gelt krijgen zout; en docht; och armen!
 't Huis is gien turf om by te warmen;
 En 't wort zoo laat in 't jaar, och heer!
 Hoe maken wy 't in 't kouwe weer!
 Ik mag ien spierinkjen uitsmyten;
 Daer ken ien kabbeljauw an byten.
 In deuze miening wou ik gaen
 Nae Iulfus; en hum doen verstaen
 Hoe wy hem hadden uit estreken;

Iulfus. Ik drink me bloet, dat binne trecken!

Tiri. En 't lukte, zoo 'k dit veurneem nam,
 Dat ik hem juistom teugen quam.
 Hy was mismoedig, en verslagen.
 Ik zai: kom, kom, verzet dit klagen,
 Sieur Iulfus, 'k weet wel watje schort.
 Kom, geef ien vaan, ik zelve in 't kort
 Verhalen, hoe 't mit rok en degen,
 De twie geschenken, is elegen.
 Hy wierd zoo bliek, gelijk ien doot,
 Van schrik, en vreugd. 'k Heb dan gien noot.

Van hangen, zaid hy : maar, de duiker !

Die gelt had, Tiribus ; ik ruik 'er

Zoo nae, als jy nae muskeljaat.

Ik zel 't verschieten, wat ien praat

Is dat, antwoorden ik ten leste ;

Wat lustje ; spreek. Wel, van de beste

Zai hy ; tot Nicopompus is

De wijn altijd zoo warm, as pis ;

Zen kelder deugt niet. Lesbiaatje

Taptme altijd uit het beste vaatje,

En reelijx koops ; kom, daer nae toe.

Ik toen an het vertellen : hoe

Hy van ons beien was bedrogen.

De tranen quammen hum in d'oogen.

Iulfus. Dat loof ik wel ; het gold mijn lijf.

Tiri. Toen zwoer hy mijn : hy zouw zen wijf

Het hiele drinkgelt weêr doen geven ;

En wylui zouwen van ons leven

Gien armoe lyen ; want hy wouw

Ons geven, dat men aïsschen zouw ;

Is dat zen gelt nouw weg esmeten ,

Of wel besteet ? *Mizo.* Jouw kale neten,

Jouw dronke schrobbers. D'ien belooft

Den aâr veul mit ien dronken hoofd ,

En het zelfs niet ien penning over.

Loop heên nouw mitje jonker pover ;

Je zint ewurven op de vloot.

By zukken heer heb jy gien noot.

Tiri. Och wyfje ! *Mizo.* Van men lijf. *Lais.* Och *Iulfus* !

Mijn vaâr ! hoe waerje daer zoo dul flus ?

Iulfus. Stae van men, of je krijgt 'er ien.

Lais. Bedaar doch. *Iulfus.* 'k Zeg, laet men betiên.

Tiri. 'k Belooft men nouw zoo wel te dragen.

Mizo. Dit 's 't ouwe werk. *Lais.* 'k Zelje alle dagen

De beurs zoo wel verzien van gelt,
 Datje as de beste teeren zelt.
 Ai, blijf hier; want Menheer zel blyven;
 Ik weet 'et van goêr hant. *Iulfus*. Gien wyven,
 Dat zweer ik, likken Iulfus weêr.

Mizo. Daer zien ik *Quibus*. Hem, Menheer;
 Hem, hemfik.

I V. T O O N E E L.

Quibus, Mizo, Iulfus, Laïs, Tiribus.

WEl, wat is 'et zeggen?
 Ik heb gien tijd; de schepen leggen
 Geriet; ik pres de maats, en zoek
 Men volk vast; elk loopt om ien hoek.

Mizo. Menheer, me man is macê ewurven.

Wie zouw Menheer aârs roepen durven?

Daer staet hy. *Quib*. Waerom huilt hy? voort;

Hier niet te sem'len; strak nae boort.

Iulfus. Ho! *Quibus* neef. *Quib*. Ho! *Iulfus*.

V. T O O N E E L.

Kaja, Quibus, Iulfus, Laïs, Tiribus, Mizo.

MOrtje,
 Kom t' huis; ai repje wat. *Mizo*. Wat schortje?

Kaja. Markolfus broertje het de loop;

En 't gaet hum of zoo dun as stroop;

Zen hiele krib lait vol. *Mizo*. Gants muizen,

Kaja. Zus wil 'er hoeft niet laeten luizen;

En 't haer dat klist 'er as ien kluit;

Luicullaas pokjes breken uit;

Pluimijntje wil 'er schurft niet strijken,

Noch onder d'oxfels laeten kyken;

D

En

En Mopsus krijt hem an het end,
Hy wil de borst. *Mizo*. Ja wel, wie kent
Anhalen. 'k Gae maar iensjes binnen,
En kom strak weêr.

VI. T O O N E E L.

Quibus, Iulfus, Laïs, Tiribus.

Iulfus. **M**It hart en zinnen
Mien ik 'et. 'k Bin het wijf zoo moe,
Als uitgespogen spek. *Lais*. Zie toe;
Wat jy begint, Vaar, en bedenkje.

Iulfus. Ik zeg, stac van men, of ik schenkje
Zoo schoonen oorvijs, als men hant
Zen leven ergens het eplant.

Quib. Nou 't is hoog tijd; wil jy me spreken,
Zoo kom guns op de hoek; daer steken
De zeuven pannekoeken uit;
Daer bin ik t'huis. Adie, kornuit.
Kom, voort. *Tiri*. Menheer. . . *Quib.* Wat is 't begeren,
Spreek op? *Tiri*. Ik heb gien winterkleren.
Ze binnen al te mael verzet

Hier dichte by; men wijf, die her
Te nacht men beurs eluift, en 't geltje
Enomen. *Iulfus*. Lien hum wat, hy zeltje
Weêr laeten trekken, en mit winst.

Quib. Daer op zien wy het alderminst.
Daer geef ik jouw noch tien Bacchanten;
Loop daadlijk zonder lanterfantent,
En los je kleren. 'k Wachtje t'huis.

VII. T O O N E E L.

Laïs, Iulfus, Tiribus.

WAt komt men over! wat ien kruis!
Men man men aigeman verlaetme.

Och!

Och! och! *Iulfus*. Ja wel, men hart dat slaetme.

Lais. Nouw, kus je vrouw iens; eerje op rais

Gaet trekken. 't Houwlijk wil zen aisch.

Nouw, kust men iens. *Iulfus*. Men hart beswijktme.

Lais. Hoe staeje, *Iulfus* lief? *Iulfus*. Ze kijktme

Zoo an; ik word, recht uit ezait,

Bewogen tot barmhartighait.

Je zoektme nouw weêr te belezen;

Maar, as ik bleef, wat zouw 't dan wezen?

Lais. Al wat jou maar belieft, mijn man.

Iulfus. Wel mijn belieft: dat jy strak van

Het drinkgelt van de rok en degen

Zelt schaien; zoo is 't werk elegen.

'k Wil miester wezen. *Lais*. Hoe zouw ik 't

Te winter... *Iulfus*. 'k Wil niet, datje kikt.

'k Zel jouw jouw nootdruft wel verschaffen.

Lais. Maar vaar... *Iulfus*. 'k Verstaet gien teugenblaffen.

Strak, kies of dail. *Lais*. Nou liefste, 'k zel

Het drinkgelt geven. *Iulfus*. 't Is hiel wel;

Maar daadlijk, zonder lang te dralen.

Lais. 't Is t'huis Vaar; zel ik 't hier gaen halen?

Iulfus. Neen, ik gae mitje. *Lais*. Zie je nou

Niet wel, dat ik je 't gelt vertrouw,

Zoo wel als mijn? maar ik moet leven;

Dat weetje wel. *Iulfus*. Ik zelje geven;

Al watje noodig is. Ik wil

Slechs miester wezen; dat 's 't geschild.

Lais. Kom gaenwe *Tiribus*. Nou zegme

Je vrouw genacht. *Tirib*. Hoor *Juffrouw*: 'k legme

Niet aârs toe, as de wissê rais,

Die 'k noo zou doen, zoo jy de pais

Niet tuffchen ons maakt. 'k Zel 'er langen

Al 't gelt, dat ik strak heb ontfangen.

Mijn wijf die het niet in 'er poort,

Datze in 'er hoof het; en heur woort
 Houtze as ien man. Ik mag wel schrikken;
 Want ziet, ze zelme gaen verklikken
 An Quibus, zoo ik mijn versteek.
 Daer is gien doen an, wat ik preek.
 Help jy me niet, ik bin elendig.

Iulfus. Nou moer, kuis jy hem dat behendig.
 Je kent wel, als je wilt. *Lais.* Ik zel
 Men best daer toe doen. *Mizo,* wel
 Waer blijfje? *Mizo.* Ik komje by. *Lais.* Ai repje;
 Ik heb gien tijt.

V I I I. T O O N E E L.

Mizo, Lais, Tiribus, Iulfus, Kaja.

Mizo. **M**En kynt zen flepje

Is ofegaen, en 't is zoo ziek.

Lais. Wat schort 'et? och, wat is het blik!

Mizo. Et het de tering, 't schaep. *Lais.* Och armen!

Tiri. Ja, 't het ien tering in zen darmen.

Het eet mijn, en men wijf, gelooft

Het Juffrouw, d'ooren van ons hoof.

Mizo. Je zoud dan trachten wat te winnen,

Snapop, schavuit. Ik mis men zinnen.

Hy stelt men al die kindren toe,

En wint niet ienen spelt. Maar hoe?

Waer's Quibus? laet hy jouw hier blyven?

't Zel zoo niet gaen. *Lais.* Kom, niet te kyven;

Hoor mijn iens spreken. *Mizo.* Hy zel meê.

Sus, sus, 't het honger, 't schaep. *Lais.* Op zee

Is niet te halen. *Mizo.* Geefme 't potje

Mit pap. Hoe krijgt het dus, dit krotje.

Zy geeft het kint pap.

Nouw vulje krytert, en zwijg stil.

Maar Juffrouw Lais, wat 's je wil?

Hoe meugje doch jou harffens breken,
Om veur die deugeniet te spreken?

Lais. Wel, let 'er iens op mit verstant:

Hy het weêr nuuw gelt op de hant
Van Quibus mit ien vond ekregen;
En ziet, jy zint om gelt verlegen;
Dat presenteert hy jou; en dan
Belooft hy, als ien eerlijk man,
Te werken; en de kost, ten besten
Hy ken, te winnen; an de vesten,
Of aâr werk, sant te kruien; of
't Sekreet te ruimen, mit verlof.

Mizo. Jy kent die veugel niet. Hy leertje
Die les van buiten. *Tiri.* Neen, ik zweertje,
En val veur jouw neêr op men knien,
Mijn Mizo. *Lais.* Och! hoe kenje 't zien,
En lacy! niet barmhartig wezen?

Tirib. Verbergme doch, mijn uitgelezen,
Mijn lieve wijfjen; of ik zel
Hier veurje sterven van gequel,
En droefhait. *Mizo.* Ja wel, ik geloover
Niet an. Maar waer is 't gelt? geef over.
Ik doe 't om Juffrouw *Lais* wil.

Maar Juffrouw, nou dit zoo gevil,
Dat jy ons bai te gaâr te vreden
Ehulpen hebt, is 't ommers reden,
Dat ik jouw man ook bid, dat hy
Iouw niet verlaet. *Lais.* Hy blijftme by.

Iulfus. Daer is gien schorting an die zaken.
Maar daer zouw wel ien dronk op smaken.
Ik nood jelui, kom wilje meê?

Tiri. 't Zel beter wezen, als op zee.

Lais. Ik zelje ien schottel vis veurzetten.

Kom meê; wat hebje te verletten?

Ik zel ien buurwif twie of drie
 Meê bidden. *Mizo.* 'k Wou graag; maar ik zie
 Der uit, men zouwme mit gien tangen
 Antaften. *Lais.* Kom, en spoe je gangen.
 't Is laat; je zint al mooi enoeg.

Mizo. Nouw, pas dan op. Ik zel wat vroeg
 T'huis kommen. Neem je broertje, Kaja;
 Leg 't in zen wieg, en wiegt 'et. *Kaja.* Ja, ja;
 Gae jy maar heên, ik zel 't wel doen.

Lais. Wie dorst hum deuze pais vermoên,
 Niet waer? *Mizo.* Ja lieven meugen kyven,
 Maar lieven moeten lieven blyven.

D E R D E D E E L.

Op 't spreekwoord: *Des eenen druk, Des anderen geluk.*

Unius corruptio, alterius generatio. Aristot. in *Physicis.*

Te vertoonen achter het derde bedrijf van Didoos doot.

I. T O O N E E L.

Iulfus.

Nouw bin ik ommers rijk enoeg;
 Nouw hoef ik ommers in de kroeg
 Niet meer te borgeh, noch te sparen.

Ik word zoo quaet om dat vergaren.

Het gelt verschimmelt in de kift,

Terwijl de buik zen noodruft mist.

Ja wel, me dunkt gien volkje dommer,

Als dit. Wat het 'er hart al kommer

Veur d'ouwe dagh, die zy misschien

Heur leven niet iens zellen zien.

Heur hart, al is 'et lichaam jeugdig,

Corruptio unius generatio alterius.
Des eenen druck, des anderen geluck.

Is jong al out, en nimmer vreugdig.
 Wat baat het gelt, wat het m'er van,
 Wanneer het niet raakt an de man?
 Me dunkt het ken hiel weinig schelen
 (Als d'armoe iemand komt vervelen)
 Of hy zen buik toebinden moer,
 En vasten deur gebrek van goet;
 Of dat hy 't gelt niet uit durft geven,
 Uit vreez' veur zijn toekommend leven.
 Neen, ik bin nergens nae zoo gek,
 Dat ik, mit zakken vol, gebrek
 Zouw lyen; als ik 't heb, zoo eet ik,
 En drink het beste; want dan weet ik,
 Dat ik het weg heb. Wat'er zel
 Geschiên, weet ik niet half zoo wel;
 En daerom denk ik om gien morgen,
 Want elken dag die brengt zen zorgen,
 Gelijk als deuze. 'k Bin benaet
 Van zorg, en 't gaet men an men hart,
 Waer dat ik al dit gelt zel bergen,
 Om gien begeerlik hart te tergen.
 't Huis is gien kans; want ziet, men wijf
 Is nouw verzekert, dat ik blijf;
 De vloot is weg. Kon zy het vinden,
 'k Mocht dan men keel wel toe gaen binden;
 En, lijk de hontjes doen, uit noot
 Opzitten om ien korsje broot.
 Men kent'er gront niet. Z'is zoo gierig;
 En ik, die zoo wat wynig, bierig,
 Wat vissig, en wat boutig bin,
 Schep daer zoo gien behagen in;
 Daerom zoo zoek ik deuze klippen,
 Om dat me niemand zouw beknippen;
 Want wie komt hier doch, of hy wil

Der wezen. 'k Zel hier 't geltje stil
 Verschuilen; neen, 't zel beter wezen
 Guns in dat hol. Wat mag ik vreezen?
 Gien mensch zoekt ommers deuze weg.

II. T O O N E E L.

Echo, Iulfus.

Echo. Weg.

Iulfus. Wie spreektme toe? waer zinj? zeg,
 Spreek op. Waer of de lui hier binnen? **Hier binnen.**
 Wel komt 'er uit, en spreek mit zinnen;
 Of scheerje mit de lui de gek? **Gek.**
 Dat was van jongs op mijn gebrek;
 Maar wat zin jy mit jouw subtijlhait? **Ylhait.**
 Ja, ja, 't is d'Echo, die 't somwijl zait,
 Zoo 't is, maar meenig raisje mist. **Je mist.**
 'k Doe niet, maar 'k weet wel, datje gift,
 Dat jouw elk ien hoort te vertrouwen. **Trouwen.**
 Wil jy men gelt dan hier wel houwen,
 Die zoo van trouw hebt opesneên? **Neen.**
 Wel Iuffrouw, wilje niet, brus heên.
 Maar waer verberg ik best deuz' buiten? **Buiten.**
 In 't openbaar, dat ken niet sluiten.
 Wat prykel, zoo 'k niet elders ga? **Scha.**
 Wat quaet, zoo ik 't op jouw gena
 Daer in het hol leg? kijk, ik kom 'er. **Kommer.**
 Dit praten maekt ien dom mensch dommer.
 Wel zeg dan, dreigtme verder iet? **Verdriet.**
 We zellen 't zien; ik loof het niet.
 Daer leit den aep, zouw jy die stelen;
 Dat zouw de drommel zelfs vervelen.
 't Ontbreektje wel an gien verstand;
 Maar leéloos wanspook, jy hebt hand
 Noch vinger; 't is maar veul gekakel

Mit

Mit jouw, en zelden ien orakel.
 Nou, ik mag t'huis gaen; 'k heb van daag
 Noch niet ontbeten, en 'k word graag.

I I I. T O O N E E L.

Lais.

WAer bleef men man daer mit zen zakjes?
 Waer lai hy 't gelt? hy had 'et strakjes
 Noch by hum; en nouw is hy 't quijt.
 Daer is wilt zoeken nae; waer hy 't
 Elait het. 't Is hier zoo vol holen.
 Wie weet, waer hy 'et het verscholen?
 Ik volgde hum; en docht hum wis
 Die aap t'ontzetten; maar dat 's mis;
 En 't lijkt, men tijd was niet eboren.
 Doch 't wachten acht ik maar verloren;
 Want daer het gelt is, is het hart.
 Hy zel zen geltje hier zoo vart
 Van huis niet zonder zorg betrouwen,
 Of sommes iensjes willen schouwen,
 Of 't wel bewaart is; maar, gaet hy
 Dit heên weêr uit, ik bin ien pry,
 Zoo ik niet loer, waer 't lait begraven;
 En dan is 't in de rechte haven.
 Och! was het maar zoo vart. Ik zel
 Me klieden in ien beere vel;
 Om hum ien schrik op 't lijf te jagen;
 En 't gelt op die manier t'ontdragen.
 Zoo wort, terwijl hy 't gelt verliest,
 Ien bieft bedrogen mit ien bieft.

I V. T O O N E E L.

Tiribus, Echo.

GAnts hondert duizent elle Franfen!
 Het huis zoo uit te moeten dansen,
 Mit zoo ien paar blaauwe oogen toe,
 En niet te weten, waer en hoe
 An gelt te kommen, om te leven;
 Ik kent 'er nummermeer vergeven.
 Had Tiribus nouw al dat gelt,
 Dat hy zoo rijf het uit etelt
 Voor kaert, en kan, en schoone vrouwen,
 Hy zou zijn hoofd nou zoo niet klouwen.
 Och! och! dat sparen het wat in;
 Die spaart, het alles nae zen zin;
 Al dunkt het sparen ons ien lyen;
 Ien spaarzaam mensch kan hum verblyen
 In d'anwas van zen goet zoo wel,
 Als wylui, die het deur ons vel
 Heênlappen. Wat is 't lekkerbeetje?
 Inbeelding. 't Is niet aârs, want eetje
 Ien uurtje later, 't smaakt, als bouwt,
 Al waren 't boonen zonder zout.
 De honger is de faus van 't eten;
 Maar die les heb ik lang vergeten;
 En daerom komtme nouw men kruis
 Van zelver by, en vindme t'huis,
 Al mag ik 'er niet langer banken.
 Men wijf beschuldigtme mit ranken,
 Die 'k nummer docht, en minder deê;
 Ze jaagt me 't gat uit, en wil beê
 Noch onschult, wat ik bedel, hooren.
 Schelm, zaitze, 'k heb men beurs verloren

Tot Iulfuffen , guster avont. jy ,
 En niemant aârs, zat an men zy.
 Je zeltme strak het gelt weêr geven ,
 Of niet ien uur meer mitme leven.
 Ik zai : mijn aige wijfje lief ,
 Zoo waer ! ik bin, noch ken de dief ;
 Kijk, jy had zoo wat veul edronken ,
 En waert, zoo wel als ik, beschonken ;
 Ien aâr het jouw de beurs esneên.
 Toe zy weêr : neen, slampamper, neen ,
 Jy hebt 'et, niemand aârs, estolen ;
 En ergens in een hoek verscholen ;
 Al steekt het juist niet inje zak.
 Ik dronken? jy mijn zukken lak
 Opleggen? wel, dat binnen streken ;
 Ik zoo diep in de kan ekeken?
 Kom, strak het gat uit ; 'k wil je zien
 Noch hooren, gauwdief ; en mit ien
 Kreeg ik twie slonken om men ooren ,
 Die 'k niet kon zien , maar maklik hooren.
 Toen wierd ik quaet , gelijkme wel
 Ken denken, en ik zai : jouw vel ,
 Jouw pry , zel jy men affronteren ,
 Daer 'k zelve by bin? 'k zelje leeren ;
 En 'k draigden 'er weêrom te slaen ;
 Zie daerom, zai ik, laetme staen.
 Zy weêr : zel jyme pryen, vellen ,
 Schavuit ; 'k zel jouw dat zaakje stellen ;
 En mit, barlaf , zoo raakt heur vuift
 Hier tusschen bei mijn oogen juist ;
 Zoo dat ik niet kon zien, of zyme
 Meer sloeg ; maar als ik alles byme
 Weloverleg, zoo loof ik vast ,
 Dat ik wat rauw wierd annetaft.

Want ziet, het lijkt, of hals en schouwer
 In handen van een huidetouwer
 Eweeft is, dat ik hier aârs op
 Men bil voel, komtme van ien schop;
 't Hooft diende men ook wel beplaiſtert,
 Zoo is 'er mit ien ſtok etaiftert;
 Maar dit is nouw zoo noodig niet;
 Want, om ien end van mijn verdriet
 Te maken, gaen ik me verhangen;
 En om dat niet ien mensch men gangen
 Verſpiên zouw, zoek ik ien ſpelonk;
 Om uit dit leven mit ien ſpronk
 Te ſpringen. Waer keer ik me, werwaarts?

V. T O O N E E L.

Echo, Tiribus.

Echo. Herwaarts.

<i>Tirib.</i> Wie daer? me dunkt me roeptme derwaarts;	
Wie roeptme daer? is 't haintje pik?	Ik.
Ik zieje niet; je jaagtme ien ſchrik	
Op 't lijf; ik durf niet vorder treden.	Reden?
Wat roert her jouw; laet mijn mit vreden.	
Wat ſchuilt daer in dat drommels gat?	Schat.
Wel iemand, die die buit graag had,	
Zeg, wat hy doen moet in deuz' hoeken?	Zoeken.
Me dunkt, je hebt me in 't zin te doeken;	
Wat ſchat of hier de moeite vergelt?	Gelt.
Wanneer ontdekt men, 'k bidje, melt	
Het mijn, die ſchat vol wonderheden?	Heden.
Zouw 'k wel of qualijk tijd beſteden,	
Zoo 'k ſchatten zocht in mijn gequel?	Gek, wel.
Wat moet hy jouw doen, die hier zel	
Nae gelt, en ſchatten durven trachten?	Achten.
Ik heb niet zekerders te wachten;	
	Ik

Zoo kom.

Ik zoek. Men tijd die is ook om.
 Ik komje by. Waer leit de som?
 Die zoekt, die vint, is 't ouwe zeggen;
 Maar om die text wel uit te leggen
 Nae deuze zin, nae dit verstant,
 Is niet ien Avekaat in 't lant.
 Ik zoek men doot, en vind men leven,
 Men jeugt, men vreugt. Maar, waer ebleven
 Mit deuze schat? ze bijtme schier
 De keel of. 't Loopt zen prijkkel, hier
 Te blyven. 'k Gaeze t'onzent dragen.
 Hoe zel ik nouw men wijf behagen!
 'k Bin nouw wel iens zoo mooi van smuil
 Als Paris. Hy leek maar ien uil
 By mijn. 'k Wed Tiribus zoo schoon is,
 Als eêr Narcissus, of Adonis.
 O gelt! wat zinge in deuze tijt
 Niet al! wat maakje al vreê en strijt!
 Die jouw bezit, schoon 't ien Jan Hen is,
 Het schoonhait, gieft, en deugt, en kennis.
 Maar dit cieraet past mijn nouw niet;
 Het was men toevlucht in 't verdriet;
 En daerom wil ik niet benyen,
 Die lichtlijk hier gebrek by lyen.
 Daer lait 'et, in de plaats van 't gelt;
 Die deuze schat hier het bestelt,
 Zel 't zonder twijffel wel behagen,
 Dat hy hier meê zen keel het klagen
 Beletten ken; als hy niet vint,
 Dat elk hier meer als 't leven mint.
 Maar guns komt Julfus; ik versteekme.
 't Is wis zen gelt; de drommel breckme
 Zen hals, is 't niet het zelfde poen,
 Dat wy op 't hof ontfongen, toen

Hy van zen wijf mit looze treken
 Bedrogen wiert, en uitestrecken.
 Het zelme wroegen, zoo die bloet
 Hum zelve mit de strop misdoet.
 'k Bin zeker mit de man verlegen.
 Maar hoeze best van daer ekregen?
 Ging ik weêrom, hy zagme licht;
 En dat's onnodig. 'k Houw me dicht
 En gae nae huis toe deur dit sloopje.
 Mijn arme Iulfus, hoe verkropje
 Je droefheit! als je 't gelt niet vint.
 'k Beklaag jouw in men hart, men viint;
 En zou je 't hangen wel graag weeren,
 'k Vreesde ik de buit niet uit te keeren.
 Maar fus! me schiet daer in de zin,
 Dat wy het boxvel, daer ik in
 Verkliet was, toen ik als konfrater
 Van Pan, meê omging veur ien Sater,
 En 't bakkes mit ien grijs verciert,
 Op Bacchisfeest nou korts eviert,
 Noch t'onzent hebben. Deuze veeren
 Gae 'k halen, en in plaats van kleeren
 Antrekken; als het geltje wis
 Bewaart in Mizoo's handen is.
 Hy zouw hum aârs licht op gaen knopen.
 Ik mag dan ras nae huis toe loopen,
 En kommen daadlijk weêr; om iens
 Te zien, wat hy al ongemiens
 Uitwerken zel; en hum in 't hangen
 Te steuren.

VI. T O O N E E L.

Iulfus.

't **V** Reczen, en verlangen
 Plaagt Iulfus wel. Ik heb te nacht
 Mit open oog en 't licht verwacht ;
 Om 't gelt mooi uit men wijf'er klauwen
 Te krygen ; lijkz' 'et zonder kraeuwen ,
 Of zuurzien ook egeven het ;
 Wat heb ik 'er nou van te bet ?
 Ik bin altijd vol angst en vreezen ,
 Of 't ook al wel bewaart mag wezen ,
 Als 't uit men oog is ; en heb ik
 Het byme, is 't noch niet wel. Ik schrik
 Ien zoopjen in men lijf te lappen ;
 Ik durf gièn glaasje laeten tappen ;
 Want raakte men het druivezop
 By ongeluk iens in de kop ;
 En loerden iemand op men brikken ,
 Zoo was het hiele touw an stikken.
 't Is slim genoeg, al bin ik by
 Men zinnen ; want men wijf die pry
 Die wistme 't gustren wel te klaren.

VII. T O O N E E L.

Lais, met een beerevel om een hoek uitkomende, Iulfus.

IE zelt van daeg niet beter varen ,
 Mislukt het niet. *Iulfus.* En dus zoo schort
 Der altijd wat. Ja wel ik word
 Schier mal ; men hoeft loopt om. De schyven
 Die mogen daer wel leggen blyven ;
 Al quam hier iemand heên ; ik vrees
 Veur d'Echo niet, dat zyze wees.

Die

Die snapster kan maar alle dingen ,
 Dieze iemand zeggen hoort of zingen ,
 Naebauwen ; en vult deur die klap
 Zoo menig neskebol de kap.

Lais. Zoo hetze Julfus wis eschoren.

Julfus. Maar die wat pit het after d'ooren
 Als ik doe, steurt hum daer an niet.
 Als me evenwel zen gelt niet ziet ,
 Wie ken dan in zen harssens vatten ,
 Dat hy is miefter van zen schatten ?
 Dit is zoo lydig var van honk ;
 En elke rais nae deuz' spelonk
 Te loopen, om wat gelt te halen ,
 Verveelt ien mensch. Ook mocht men smalen,
 Dat ik hier elken oogeblik
 Nae toeging ; lijk of haintje pik
 Men beurs hier quam mit gelt stoffeeren ;
 Want nouw mient Iulfus te verkeeren
 By grooter hanzen, als hy plocht ;
 En dat ken zoo wat achterdocht
 Verwekken, hoe 't men beurs mag missen.

Lais. Ik mien, je zeltje wat vergiffen.

Julfus. Daerom zoo neem ik 't hier van daan ,
 En breng 't nae stad toe. *Lais.* Wat een haan
 Is Iulfus nouw ! hoe bars en moedig
 Is nouw zen tret, deur 't overvloedig
 Bezit van gelt ! maar 't zel niet lang
 Anloopen, of hy zelme bang
 Ankyken ; zoo ik maar ken loeren ,
 Waar hy den aap begraaft. Mit sloeren
 Zel ik het niet verzuimen ; neen.
 Dat gaet hem nae , gaet hy veur heên.
 Hier zel hy mijn niet zien. *zy werschuilt zich an een zy.* Hoe zoekt hy.

Julfus. Daer vaar de droes in. *Lais.* Waerom vloekt hy ?

V I I I . T O O N E E L .

Tiribus aan d' eene zyde van 't Tooneel als een Satir, Laïs an d' ander zyde zich als een beer verkleedende, Iulfus.

HOe is zen wijf hier ook? van gien
Van beien was ik graag ezien.

Wat doetze mit die beerevellen?

Z'ontkliet 'er, om 'er toe te stellen;

Lijk als ien beer. Ik merk de vont;

Ze loert op 't gelt, dat ik terstont

Nae huis droeg. 't Varken is zoo schrande;

Maar dat 's een slippert, want een ander

Het nouw het luk, het zy 't verstand.

O! 't is ien arge feex. Heur quant

Zel in het hol veurzeker wezen,

En zoeken noch. Zy schijnt te vreezen;

Zoo bang kijkt zy de zoeker nae.

Zy vreeft de warheit; maar ik gae

Me zelf in deuze hoek verschuilen.

Daer komt hy an; hy lijkt te huilen.

Iulfus. O wee! o wach! ik arrem man.

Bedurven bin ik, was ik an

Men end slechts, 'k had al mijn verlangen.

Maar 't staet niet wel zen zelf te hangen;

Al hebbenze, uit barmhartighait

Dit koortje daer toe neêr elait,

Die schelmen, die mit bei men zakken

Mit gelt, heur biezen gingen pakken.

Hoe raak ik best zacht an men doot;

Dat 's al men kommer, al men noot.

Ik zouw niet gaeren, onder 't schrayen;

En zuchten, van de werelt schayen.

Hum doot te zoenen in zen jeugt,

Of doot te drinken, is ien vreugd.

Maar 't magme gien van beien beuren ;
 Is dat gien reden om te treuren ?
 Men wijf die stootme nou het gat
 Licht uit ; en zoo ze 't doen wil, wat
 Heb ik te zeggen. Doot te drinken
 Is ook al mis. Men zakken stinken
 Niet meer nae gelt. Hoe maak ik 't best ?
 Och ! kon ik nouw, lijk op 'er nest
 De zwanen doen, als zy gaen sterven,
 Mit zingen ook men doot verwerven.
 Dat ik het iens bezocht, wie weet
 Wat beuren zou ? 'k bin ien poët,
 Lijk andere, die kennen rymen.
 Fixfaxianus het niet bymen ;
 En, zoo men kortling wiert ezait,
 Is by heur wainig onderschait,
 Wanneerze bai heur deur gaen zoeken.
 'k Zelt iens op die manier verzoeken ;
 Want mit ien toegebonden hals
 Te sterven, dat misfact in als.

Lietjen. Stemme : Als 't begint.

WAar vind ik toevlucht in men lyen ?

Och ! was ik maklik an men doot.

Eais. Neen sterref by gebrek van broot,

Gulzige vraat van hongersnoot.

Tirib. Niet, malle gek, zet jy ter zyen,

Al watje quelt, noch rolt de kloot.

Iulfus. Wat droes is dit ? ken d'Echo zingen ?

Dat lijken wonderlijke dingen,

'k Docht datze maar naebauwen kon

Het zelfde, dat ien aâr begon.

Nou sprecktze duidelijke woorden :

Maar, nae me dunkt, men ooren hoorden ;

Dat zy heur zelve teugensprak.
'k Gae voort, en luister mit gemak.

Hy zingt.

*Echo, wat zal me noch gebeuren?
Iulffus liefst, en loofse nouw.*

*Lais. Eerst blont geslagen van je vrouw,
Motje verdrogen an ien touw.*

*Tirib. Dit niet te looven, noch te treuren,
Helleptje uit al je druk en rouw.*

*Iulffus. Ik hoor twie Echoos; zoo ze by'er
Niet het dan ien of d'aare vryer.*

Wie zel ik looven van je twie?

Ik zel weêr zingen; zeg maar, wie?

Hy zingt.

Moet ik me zoo tot hangen zetten?

Is'er gien hoop veur Iulffus meer?

Lais. 'k Zelfe wel tot wat meerder eer

Laeten verflinden van een beer.

Tirib. Zwicht niet; ien Sater zel't beletten.

Houw maar het hart licht, als een weer.

Iulffus. Ze scherenme, moet ik 't verdragen?

Wat zel ik doen? wie zel ik 't klagen?

Wat komt mijn arm bedurven man

Al over! och! wat gaet men an.

Och Echo! Echo, 'k wou niet loven

Dat iemand hier men schat zou roven.

Nouw word ik 't wijs; maar wat te laat.

Had ik eluiftert nae je praat!

Ik was Sieur Iulffus wel ebleven;

Nouw word ik 't niet van al men leven.

Wat, leven? 'k wil niet leven. Quam

Hier iemand, die me 't leven nam;

- Of ienig bieft, dat m' op wou vreten ;
 Ik zou het hum gien ondank weten.
 Maar help Priapus ! wat is dit ?
 Een beer. Hoe staet hum dat gebit !
 Die fcharpe klauwen ! Sater, Sater,
 Waer binje, help. *Tiri.* Alhier Confrater.
 'k Docht, dat jy onverzaegt, en stout,
 Jou graag verscheuren laeten wout.
- Iulfus.* O neen ik, vaartje van de bokken ;
 Wel, datme ien bieft hiel op wou slokken,
 Want op te slokken doet gien zeer.
 Maar hai, wat drommel schort die beer ?
- Tiri.* Hy hetje lief. *Iulfus.* Me dunkt het zeker ;
 Maar ik hum niet. *Tiri.* Men vrintje, spreek 'er
 Wat vrindlijk teugen, of hy mort.
- Iulfus.* Ai hoor iens, hoe die schellem gnort.
 Mijn beertje lief . . . gants is dat stooten.
- Tiri.* Niet, niet; hy raiktje bai zen pooten,
 Om wat te danffen. *Iulfus.* Is dat hier
 Zoo by jouw bieftlui de mannier ?
- Tiri.* O ja, ik dans wel meê. nouw wakker ;
 Wat schortje ? *Iulfus.* 'k Vrees. *Tiri.* Vrees niet, mijn makker ;
 'k Zel jouw bewaren. *Iulfus.* Zelje ? *Tiri.* Ja.
- Iulfus.* 'k Vertrouw me dan op jouw gena. *Zy danffen.*
 Wat bruftme beer neef ! hy ken springen
 Net op de maet. O ! kon hy zingen,
 Wat was hy waert ! *Lais.* Dat ken ik meê.
- Iulfus.* Ik loof, het spookt op deuze steê ;
 De beeren spreken. Hoe zel 't wezen ?
 'k Begin noch arger doot te vreezen,
 Als hangen. *Tiri.* Houw jy maar goe moet.
- Iulfus.* Die heb ik wel ; maar beerneef doet
 Me beven. *Tiri.* Hy zel jouw niet deeren.
- Iulfus.* Wel wie mag hum dus spreken leeren ?

Lais. Zieme an; ik bin ien Toovenaar,

Die sommes in ien ouwevaar,

En dan weêr in ien fallemander,

Of bul, ja man, of vrouw verander.

Iulfus. Wel tovenaar, zoo bid ik jouw,

Dat jy je zelve in ien vrouw

Verandert; daer bin ik niet schuw veur;

Je beerebakkes komtme ruw veur.

Lais. Dat zel ik doen uit tijdverdrijf.

Iulfus. Och! Sater, help! het is men wijf.

't Lijktze op en top an smuil, en ooren.

Lais. Wel Iulfus, hebje wat verloren

In deuze hoeken, dat' er komt?

Tiri. Spreek op. De kaerel is verstomt,

En lijkt te zwijmen; ai, ontdekje.

Lais. Hou moet men vaar; wat schort men bekje?

Ik bin je wijf; en heb uit boert

Jouw mit deuz' malle schijn ontroert.

Het was maar om jou wat te quellen

Uit jox, mit deuze beerevellen;

Ik binje wijf; nouw, kijk men an.

Iulfus. Bedurven, arm, elendig man!

Tiri. Nou zucht niet, Iulfus; niet te treuren.

Het gelt is weg; of wy ons steuren,

Dat helpt doch niet. Ik bin je vrint,

En weet wel, datje me bemint.

Lais. Wel Tiribus, daer schuilt wat onder,

Dat jy hier bint. Het dunktme wonder,

Recht uit ezait; jou hier te zien.

Wat hebjy hier te doen? *Tiri.* Ik mien,

Dat ik, als jy, op 't katsvel uit was;

En d'oorzaak van ons komst, de buit was;

Maar 't is ons baitegaer emist.

Ien aâr weet, schijnt wel, sijnder list.

Doch nu het quaet niet is bedreven,

Zoo bid ik wilt 'et me vergeven.

Ik zel jou altijd en je man

Oppassen, waer ik mag, of kan.

Iulfus. Och wijfje, 'k heb het zoo verkurven!

Och! och! was Julfus doot esturven!

Lais. Zwijg stil, men vaar; ik weet goê raet

Tot aâr gelt, zoj 'et maar verstaet,

Als ik 't begeer. *Iulfus.* Och ja! men aigen.

Lais. Je moet je wijf dan gien meer draigen;

Veul minder slaen; verstaeter wel?

Iulfus. Ja, wijfje lief. *Lais.* Noch pry, noch vel

Meer hieten. *Iulfus.* Al, wat jouw belieft. *Lais.* Al gonk 'er

Tot onzent d'ien of d'aâre Jonker

By nacht of avont in en uit;

Of dat ik weêr een nieuwe buit

Zag op te doen, zoo zelje 't lyen;

En laeten mijn daer meê betyen.

Iulfus. 'k Belooft jouw, als ien eerlik mân.

Lais. 't Is wel; zoo neem ik jouw weêr an.

Jy zelt, lijk als veur deuzen, wezen

Mijn aigen; ja, mijn uitgelezen.

Iulfus. Ik dankje troosje. *Tiribus,*

Ik dank jouw ook, dat jy me flus,

Etrooft hebt. Maar wat wouje maken,

Zoo je an men schat had kennen raken?

Zou jy ze enomen hebben? *Tiri.* Neen,

O neen. Ik volgde jouw dit heên;

Om jouw te bidden, mijn te geven

Een penninkjen om van te leven;

En docht ik, zoo hy dat niet doet,

Zoo mag ik mit ien vry gemoet

Wel zoo veul uit de zakken roven,

Als hy uw guftren gîng beloven.

Iulfus. Hy het gelijk, d'onnoosle knecht.

Ja wel, wat is hy ook oprecht!

Tiri. Vergeef je 't me? *Iulfus.* Wat zeit men vrouwtje?

Lais. 'k Vergeeft je; want je quaet berouwt je.

Kom, gaenwe t'huis. Is 't geltje quijt;

De werrelt is weêr groot, en wijt;

En daer is aâr gelt in te winnen.

Nou zel ik nae men aigen zinnen

Omspringen in ons huis; daerom,

Zoo 'k iemand hier behaag, hy kom

Vry an; mijn *Iulfus* zel niet smalen.

Iulfus. Ja, maar je moest het wel betalen.

Lais. Want, of j'em mit twee horens ziet;

Het is de booste duivel niet.

Die 'k anstae, kenme kommen vinden.

Tiri. Hier blijkt het spreekwoord waer, me vrinden;

Hoe dat den iene mensch zen druk

Hiel vaken maakt ien aârmans luk.

E I N D E.